

מרכז שוורץ
לבריאות ורוח ע"ר

משיב הרוח

תכנית הכשרה לליווי רוחני ישראלי

CPE – Clinical Pastoral Education

בחסות

הקריה האקדמית אונו
Ono Academic College
היחידה ללימודי תעודה והמשך

על הליווי הרוחני

החברה המודרנית מציבה את האדם החולה והזקן בליבן של שלוש מערכות היוצרות תחושה של ניכור: חיי תועלתנות (הכרוכים בהתנכרות ובדידות חברתית), ניכור ואובייקטיביזציה של החולה במערכת הרפואית (טיפול במחלה לעומת טיפול בחולה) וניכור למערכות הערכים, המסורות והאמונות (התמודדות עם שאלת הסבל האנושי). כל אלה הם תוצאה ישירה של התפרקות המבנים הקהילתיים והמשפחתיים המסורתיים.

בעת משבר שבא בעקבות מחלה של האדם עצמו או של מישהו יקר לליבו, וכן בתקופות של אבל ושכול, האדם מוצף בשאלות כגון: מהי משמעות החיים? האם יש תכלית או משמעות לסבל ולכאב? מהן האמונות שלי הקשורות בשאלות החיים והמוות? כיצד אוכל להתחבר למקורות האמונה והכח בתקופת המשבר? האם וכיצד אוכל להתמודד עם המוות הצפוי (שלי או של היקר לי)?

משחר קיומה חיפשה האנושות מענה לשאלות אלה וגם עתה החברה האנושית המודרנית מתמודדת עם אותן השאלות עצמן. הרפואה הפליאטיבית רואה בשאלות אלה ובהתמודדות איתן חלק אינטגרלי מהתהליך הרפואי.

על פי הגדרות ארגון הבריאות העולמי לרפואה הפליאטיבית, הגדרות שאומצו על ידי משרד הבריאות בישראל, הליווי הרוחני הוא חלק בלתי נפרד מהרפואה הפליאטיבית והוא בא לתת מענה מקצועי לחלק מהשאלות והתחושות הללו בדיוק.

מעשה הליווי הרוחני

בליווי הרוחני אנחנו מצטרפים לאדם ברגעי הקושי של מחלה כרונית, קשה או סופנית, בזמן המשבר המתלווה לתהליכים של סוף החיים ופטירה של אדם אהוב ומתמקדים בהרהור, התבוננות וחיפוש אחר מענה למצוקות ולסבל הרוחני אותו מבקשת נפש האדם.

בליווי הרוחני אנחנו מזכירים לעצמנו את קיומה ונוכחותה של הרוח בחיינו. באמצעותה אנו מבקשים להשתחרר מהלפיתה של חיי החומר ולאפשר צמיחה והתפתחות גם בשעות הקשות ומתוכן. זוהי מערכת יחסים בין-אישית באמצעותה מסייע המלווה הרוחני למלווה למצוא את המשאבים הרוחניים שלו ולהתחבר אליהם, כך שאלה יסייעו לו בתהליך הרפואי, לחשוף מחדש את הערכים והמשמעויות של חייו כפי שהוא מבין אותם, להגדיר מחדש את הציפיות והתקוות בהתאמה למצב שבו הוא נמצא ולצמוח מתוך הקשיים הנובעים מהמשבר אותו הוא עובר.

בליווי רוחני אנחנו מבקשים לספק לאדם ולמעגל התמיכה שלו, מרחב מוגן בו הוא יכול להיות עם השאלות ובאותה העת להזמין את הקול הפנימי שלו להתגלות ולבוא לידי ביטוי באמצעות נתינת תוקף להקשר הרחב של סיפור חייו. בליווי הרוחני נגייס את הכוחות הרוחניים של האדם שיאפשרו לו להתייחס לקושי, לסבל, לכאב וגם למוות כאל הזמנה לחיות חיים של מודעות, מתוך עולם הערכים שלו.

עיקר העשייה בליווי רוחני היא הקשבה אמפטית והכנסתה של האהבה לתוך הדיאלוג המתפתח עם האדם הנתון במשבר. זוהי הקרקע המאפשרת ביטוי, התעוררות וצמיחה של עולמו הפרטי של כל אחד ואחת. זהו המקום שבו ניתן לדברים החשובים באמת לכל אדם, על פי אמונותיו, תרבותו ואורח חייו לבא לידי ביטוי ומימוש.

"משיב הרוח" – תכנית הכשרה לליווי רוחני ישראלי

"משיב הרוח" היא תכנית הכשרה קלינית לליווי רוחני – CPE, מיועדת למעוניינים לעסוק בתחום כאנשי מקצוע מוסמכים.

התכנית מבוססת על גישת ההכשרה הנפוצה ביותר בארה"ב *CPE- Clinical Pastoral Education*, והיא מוכרת על ידי העמותה לליווי רוחני בישראל לאחר שעמדה במבחני האקרדיטציה, כמו כן התכנית עומדת בסטנדרטים האמריקניים שנקבעו על ידי גוף ההסמכה הגדול – ACPE.

התכנית פועלת בישראל בתיאום עם תכנית ההכשרה של *Hebrew Senior Life* המסונפת לבית החולים האוניברסיטאי הרווארד (*Harvard Medical School*) בבוסטון ובחסות האקדמית של היחידה ללימודי תעודה והמשך של הקריה האקדמית אונו.

בשל המורכבות הייחודית של החברה הישראלית, התהליך נסמך על ערכים, מסורות ומשאבים רוחניים, וכמובן על ערכי התרבות הישראלית, היהודית ועל מסורות רוחניות נוספות ואחרות המרכיבות את הפסיפס האנושי הישראלי.

מבנה הקורס

- ההכשרה נמשכת שנתיים (4 סמסטרים), של למידה בקבוצה, הדרכה אישית ועבודה מעשית מונחית במוסד רפואי, סיעודי או קהילתי, ובסך הכל 440 שעות בשנת לימודים אחת, ו-880 שעות לימוד ועבודה מעשית לאורך התכנית כולה עד ההגשה להסמכה.
- בכל סמסטר 10 מפגשים שבועיים רצופים של יום לימודים שלם, 09:00-17:00. בנוסף, על כל סטודנט לבצע 4-5 שעות עבודה מעשית בכל שבוע על מנת לצבור את סה"כ השעות הנדרשות.
- במודל אחר, המתקיים בבית החולים פוריה בטבריה, מתקיימים במהלך שנת הלימודים 28 מפגשים שבהם 6 שעות לימוד ו-4 שעות עבודה מעשית. (פירוט במסמך נפרד)
- כל שעות העבודה המעשית יבוצעו במוסדות רפואיים או גריאטריים מוכרים ושנבחרו על הצוות המקצועי של התכנית. לא תתאפשר עבודה מעשית פרטנית לא מבוקרת או בקרב בני משפחה וחברים.
- לאחר קבלתם לתכנית, ישובצו הסטודנטים לעבודה מעשית על ידי הצוות הפדגוגי, כך שכל סטודנט יוכל להתחיל בעבודה המעשית מיד עם פתיחת שנת הלימודים, לאחר המפגש הראשון.
- בכל שנת לימודים יקבל הסטודנט 14 שעות הדרכה אישית ממנחה הקורס. וכן, יום אחד של בן 8 ש"א המוקדש להדרכה קבוצתית, כך שהסטודנט מקבל 22 שעות הדרכה בסה"כ.
- מספר המשתתפים בקבוצת לימוד לא יעלה על 10, וזאת בהתאם לדרישות האקרדיטציה.

תחומי הלמידה

• התפתחות התומך/המלווה	• מחלות כרוניות, מאיימות חיים, סופניות
• התפתחות אישית	• היכרות עם הרפואה הפליאטיבית
• התפתחות רוחנית ותיאולוגית	• חוק החולה הנוטה למות
• למידה והתפתחות בהדרכה	• תהליכים ומחלות בזקנה
• תהליכים בקבוצת עמיתים	• סוגיות של סוף החיים
• פיתוח מיומנויות הקשבה	• מה בין טיפול לליווי
• השימוש בטקסטים ממסורות שונות	• שמירה עצמית, שחיקה ותשישות חמלה
• תפילה אישית, מסורתית, דתית	• כלים מעולמות המדיטציה והמיינדפולנס
• רב תרבותיות – מסורות, מנהגים, הלכה	• כלים מתחום הדמיון המודרך
• טקסי מעבר	• פסיכולוגיה חיובית

מבנה (לדוגמה) של יום לימודים קלאסי

שעות	פעילות
09:00-9:45	תרגול רוחני (פתיחת היום)
9:45-11:15	לימוד דידקטי/סדנאי – נושא 1
11:15-11:30	הפסקה קצרה
11:30-13:00	לימוד דידקטי/סדנאי – נושא 2
13:00-13:45	הפסקה וארוחת צהריים משותפת
13:45-14:45	קריאה ודיון בהצגת מקרה – ניתוח תמלולים
14:45-15:00	הפסקה קצרה
15:00-16:00	קריאה ודיון בהצגת מקרה – ניתוח תמלולים
16:00-16:45	התבוננות ודינמיקה קבוצתית <i>Inter-Personal Relationships Seminar</i>
16:55-17:00	סגירת היום ופרידה

מבנה (לדוגמה) של יום לימודים במודל "פוריה"

פעילות	שעות
עבודה מעשית במחלקות בית החולים	12:30 - 08:30
הפסקת צהריים וארוחה משותפת	13:15 - 12:30
תרגול רוחני	14:00 - 13:15
לימוד עיוני	15:30 - 14:00
לימוד עיוני / ניתוח תמלולים	17:00 - 15:30
התבוננות ודינמיקה קבוצתית <i>Inter-Personal Relationships Seminar</i>	17:50 - 17:05
משוב וסיכום היום	18:00 - 17:50

תנאי קבלה

- בעלי תואר ראשון בכל תחום שהוא מאוניברסיטה מוכרת על ידי משרד החינוך (או בוגרים של לימודי תעודה ו/או בעלי ניסיון חיים מקצועי עשיר כתחליף לתואר).
- בעלי ניסיון חיים וניסיון מקצועי בעבודה חינוכית, רוחנית, ארגונית או טיפולית, הרלבנטית לתחום הליווי הרוחני.

המועמדים המתאימים

- יוזמנו, בשלב הראשון, לראיון אישי שבמהלכו, בין היתר, ייבדק האם הם מעוגנים היטב במסורת תרבותית/רוחנית. כמו כן תינתן תשומת לב לשאלה אם הם מסוגלים לגלות אהדה ואמפתיה למלווים ולעמיתים בעלי השקפות עולם שונות משלהם, ובנוסף האם הם בעלי כישורי תקשורת בין-אישית. יודגש כי לראיון האישי יוזמנו רק מועמדים אשר שלחו אלינו את כל הנדרש לצורך ההרשמה כמפורט במסמך המצורף.
- כמו כן, ידרשו המועמדים להמציא מכתב המלצה מאדם הארגון דתי, רוחני, קהילתי, חינוכי או רפואי.

שכר לימוד

8,500 ₪ לשנת לימודים. דמי ההרשמה בסך 250 ₪ נכללים בסכום זה.

נדגיש כי ההרשמה היא לשנת לימודים אחת מתוך שתיים והמעבר משנה א' לשנה ב' איננו אוטומטי והוא מותנה בעמידה בכל דרישות הקורס ובהחלטה של הועדה הפדגוגית של התכנית. לפיכך, יש הירשם לכל שנת לימודים בנפרד. שכר בלימוד הנקוב לעיל מתייחס לשנה הנוכחית בלבד ויתכנו שינויים בשנים הבאות. זהו הסכום לשנת הלימודים תשע"ח ו – לא סופי, יתכנו שינויים קלים)

פרטים והרשמה

לפרטים ומידע כללי על כל התכניות והקורסים:

אילנה פרנק, מנהלת העמותה

בטלפון מס': 072-338-7883 בדוא"ל: ilana@schwartz-center.org

להרשמה ומידע מקצועי על כל התכניות, ההשתלמויות והקורסים:

אלי שרון, מנהל קליני ואקדמי

בטלפון מס': 054-448-1482 בדוא"ל: eli@schwartz-center.org

המורים המקצועיים בתכנית

- הלה אשחר, SCP-C מלווה רוחנית מוסמכת
- אלן אברמס, ACPE Certified Supervisor
- ולרי סטסין, M.A., SCP-C מלווה רוחנית מוסמכת
- אלי שרון, M.A., SCE-C

ראש התכנית

אלי שרון, M.A., SCE-C מחנך מוסמך בהכשרה והדרכה בליווי רוחני.